

Näringsliv
Juliana Gardahl Wettersten
Tfn: 063-14 66 60
E-post: juliana.g.wettersten@regionjh.se

2020-09-25

RUN/25/2020

Uppföljningsrapport regionala tillväxtmedel (anslag 1:1)

Allmänt om anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder

Region Jämtland Härjedalen är regionalt utvecklingsansvarig aktör (RUA). Regeringen styr det regionala tillväxtarbetet och användningen av statliga medel för ändamålet genom lagar, förordningar, strategier, regleringsbrev och villkorsbeslut. Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete ger den som har ansvaret för det regionala tillväxtarbetet i uppdrag att besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete. Anslag 1:1, Regionala tillväxtåtgärder, utgör denna typ av statliga medel. I *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:1, Regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt* framgår hur stort anslag RUA får hantera för utbetalningar av stöd under året, samt vilken ram för bemyndigande (beställningsbemyndigande) som gäller. Region Jämtland Härjedalen tilldelades för 2020 ett anslag på 113 905 000 kronor och en anslagskredit på 5 695 000 kronor. Av det tilldelade anslaget får Region Jämtland Härjedalen använda högst 2 000 000 kronor för administration, uppföljning och utvärdering. Anslaget och krediten utgör sammantaget årets maximala utrymme för utbetalningar till stödmottagande företag/organisationer. Region Jämtland Härjedalens bemyndiganderam är 220 000 000 kronor. Det innebär i praktiken att den totala skulden till stödmottagande företag/organisationer maximalt får vara så hög vid årets utgång.

Anslaget disponeras av Tillväxtverket, men handläggs och beslutas av Region Jämtland Härjedalen i enlighet med följande nationella förordningar:

- Förordningen (2015:210) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag
- Förordningen (2015:211) om statligt stöd till regionala investeringar
- Förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service
- Förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken

Internt styrs nyttjandet av anslag 1:1 också av Riktlinjer för företagsstöd (RUN/493/2019) och Allmänna villkor för stöd till projekt (RUN/640/2017). Under 2020 har såväl riktlinjerna för företagsstöd som villkoren för projektstöd reviderats. I delegationsbestämmelserna för regionala utvecklingsnämnden för Region Jämtland Härjedalen (RUN/8/2019) fastställs om regionala utvecklingsnämnden eller delegat tar beslut om användningen av anslaget. Vidare finns av chef fastställd handbok för granskning av projektstöd, samt en dokumenthanteringsplan för projekt- och företagsstöd (RUN/496/2018).

För hantering av anslaget måste det nationella ärendehanteringssystemet Nyps användas. Det ägs och utvecklas av Tillväxtverket. En ny version av systemet lanserades för projektstöd under 2019 och för företagsstöd under 2020, Nyps 2020.

Det övergripande nationella målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. *Den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020* ska vara vägledande för regionerna och vid användningen av anslag 1:1. Sedan 2019 måste projektstöd kategoriseras utifrån områdena i den nationella strategin: Innovation och företagande, Attraktiva miljöer och tillgänglighet, Kompetensförsörjning eller Internationellt samarbete. Detta görs i ärendehanteringssystemet Nyps 2020. Motsvarande hantering är ännu inte möjlig för företagsstöd, men handläggaren behöver motivera beslutet utifrån hur det bidrar till regionala målsättningar för tillväxtarbete. Funktionerna för nationell och lokal uppföljning i Nyps 2020 utvecklas av Tillväxtverket som systemägare men arbetet har inte prioriteras under 2020 med anledning av coronakrisen.

Insatser för att minska coronakrisens negativa effekter på företag

Coronakrisen har präglat 2020. Område Näringsliv har vidtagit flertalet åtgärder i syfte att minska coronakrisens negativa effekter på företag. Det stod klart redan i mars att såväl företagsstödgivningen som projektstödgivningen påverkades starkt. Projekt som innehöll utåtriktade aktiviteter såsom seminarier och konferenser hamnade i ett läge där dessa inte kunde genomföras som planerat. Detta föranledde ett stort tryck på ändringsanmälningar där såväl aktivitetens innehåll som projekttider behövde ändras. I början av krisen var det många som trodde att det räckte med att skjuta på genomförandet av aktiviteter som samlade många människor, men sedermera stod det klart att uppläggen behövde styras om till delade eller digitala format.

Vad gäller företagsstöd skapades relativt snabbt två nya och tidsbegränsade erbjudanden om företagsstöd. Ett stöd till utbildning för besöksnäringen och ett strategiskt stöd i ekonomifrågor. Stödet till besöksnäringen utformades i nära dialog med Jämtland Härjedalen Turism och Mittuniversitetet, Etour. Detta

möjliggjorde för företag inom besöksnäringen att få 70 procent stöd för att gå en specialframtagen utbildning, Turism Post Corona 2020, som tillförde affärsstrategisk kompetens för stärkt konkurrenskraft. Utbildningen var webbaserad och pågick i sex veckor och ett 30-tal företag genomförde den. (För Jämtland Härjedalen Turism sammanfattning se; <https://jht.se/examen-for-deltagare-i-utbildningen-turism-post-corona/>)

Samling Näringsliv ekonomisk förening var dialogpart vid utformades av stödet i ekonomifrågor som syftade till att tillföra företag extern ekonomisk konsultation av strategisk karaktär. 34 företag beviljades stödet. Utvärderingsmöte hölls med Samling Näringsliv och båda parter bedömde att stödet tillfört avsedd nytta till företagen, men ur administrativt perspektiv blev det mycket handläggning per beviljad krona vilket också stämmer för utbildningsstödet.

Område Näringsliv har även bemannat den så kallade Näringslivssupporten som Region Jämtland Härjedalen ansvarade för under hela krisen fram till nu. Detta medförde minskade resurser för handläggning, särskilt under den tid som många företag använde supportens erbjudande.

I syfte att stötta företag i Jämtland/Härjedalen och Västernorrland öppnade Tillväxtverket utlysning 2020:2 ”Hjälp att klara coronakrisen i Mellersta Norrland” riktad till regionalt utvecklingsansvarig aktör. Utlysningen riktade sig till regionalt utvecklingsansvariga aktörer med uppdrag att inom ramen för företagsstödet, kunna erbjuda stödinsatser för att stötta företag inom sektorer som blivit särskilt drabbade (ramprojekt). Region Jämtland Härjedalens beviljades medfinansiering vilket möjliggör uppväxling av drygt 12 000 000 kronor av 1:1-anslaget så att den dubbla summan kan ges som stöd till företag. Arbetet för rekrytering av projektledare och handläggare av det nya stödet påbörjades omgående och denne börjar sin anställning 12 oktober. Erbjudandet om företagsstöd har tagits fram och ligger för beslut hos regionala utvecklingsnämnden. Därefter kan stödgivning ske.

Kommersiell service

I enlighet med regionplanen ska Region Jämtland Härjedalen vara aktiv i arbetet med det Regionala serviceprogrammet och stötta kommersiell service. 31 mars 2020 avslutades projektet *Stärkt samverkan för kommersiell service i Jämtland Härjedalen*. Sedan 1 juni finns en ordinarie anställd med ansvar för arbetet med kommersiell service.

Samverkansforumet Service-Z där alla länets kommuner, Region Jämtland Härjedalen samt Länsstyrelsen Jämtlands län ingår träffas regelbundet och är en mycket viktig del i arbetet med att stödja aktörer som bedriver kommersiell service. Angående det *Regionala serviceprogrammet* som går ut 2020 så arbetar

Tillväxtverket med att utvärdera det nuvarande och förbereder riktlinjer för ett nytt. Något erbjudande för ett nytt Regionalt serviceprogram har inte kommit. Region Jämtland Härjedalen deltar tillsammans med Länsstyrelsen Jämtlands län i arbetet med att utvärdera och planera ett nytt *Regionalt serviceprogram*.

Länsstyrelsens medel för investeringar till kommersiell service inom landsbygdsprogrammet tog slut under våren 2020. Arbetet med den nya programperioden och övergångsregler är inte klara. Eftersom osäkerheten är stor vad gäller stödet tog Regionala utvecklingsnämnden ett beslut 15 september (RUN/493/2019) att avsätta två miljoner för stöd till kommersiell service. Beslut om stöd kommer att ske i samarbete med Länsstyrelsen Jämtlands län.

Skapa en struktur för att öka det regionala utvecklingskapitalet i länet

Denna målsättning i regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplan beskrivs på följande sätt: *Vårt regionala utvecklingskapital består av europeiska struktur- och investeringsfonder (ESI-fonder), kompensatoriska medel, konkurrensutsatta medel och egna medel. Den regionala utvecklingen i Jämtland Härjedalen vilar tungt på ESI-fonderna och det statliga tillväxtanslaget. Tillsammans med andra aktörer i länet behöver vi hitta strukturer och möjligheter för att utveckla det regionala utvecklingskapitalet i länet.*

1:1-anslaget utgör fortfarande en viktig del av den regionala utvecklingsfinansieringen. En stor del av det operativa tillväxtarbetet sker inom projekt som medfinansieras av anslaget. Tillgången till skattefinansierade utvecklingsmedel är mycket begränsat i många av länets kommuner. Även medel från de EU:s struktur- och utvecklingsfonder är centrala vid resurssättningen av utvecklings- och tillväxtåtgärder. Många projekt med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) samfinansieras med 1:1-anslag. Översikten nedan visar ERUF-projekt med 1.1-finansiering som handlagts 2020.

Beviljats medfinansiering av RUN. Prioriterades ej av Strukturfondspartnerskapet.	
<i>Projektnamn</i>	<i>Stödsökande</i>
Hållbar spår- och ledutveckling i Åre kommun - samverkan för långsiktig internationell konkurrenskraft	Åre kommun
UCCN Sustainable 2030 (UCCN 2030)	Region Jämtland Härjedalen
DRIV "Digital regional Innovationsverksamhet"	Åre kommun

Återtagna	
<i>Projektnamn</i>	<i>Stödsökande</i>
CooCon Mitt - Innovativ ägarförändring	Connect Norr Service AB

Fermentering av skogens restmaterial för framtidens mat och foder	Mittuniversitetet
Ny mark för internationell målgruppsutveckling	Grundbulten 32480 AB
VM-effekt ökad besöksnäring, kompetensförsörjning och inflyttning	Winterpuls AB
Effektiva resurser i Jämtland	Hushållningssällskapet i Jämtlands län

Beviljade	
<i>Projektnamn</i>	<i>Stödsökande</i>
MIUN CBL	Mittuniversitetet
AI Kompetens	Mittuniversitetet
CooCon Mitt - Innovativa Ägarförändringar	Connect Norr Service AB
Ökad konkurrens- och investeringskraft för små och medelstora företag i Jämtlands län orsakat av covid-19/Corona pandemin	Region Jämtland Härjedalen

Under handläggning (per 25 september)	
<i>Projektnamn</i>	<i>Stödsökande</i>
Affärsutvecklingsnod	Destination Funäsfjällen AB
Besöksnäringens roll för regional utveckling 2.0	Jämtland-Härjedalen Turism Jht Ekonomisk Fören
Hållbar spår- och ledutveckling i Åre kommun - samverkan för långsiktig internationell konkurrenskraft	Åre kommun
Projekt Förstudie e-arkiv Åre Kommun Härjedalens Kommun	Åre kommun
Förstudie; Effektivt resursnyttjande-Hållbart företagande	Hushållningssällskapet i Jämtlands län
Åre by - infrastruktur för hållbarhet och tillväxt	Åre kommun
SIMMITT	Region Jämtland Härjedalen

Det är även fortsatt viktigt att aktörer och företag i länet utvecklar sin förmåga att söka och erhålla konkurrensutsatta medel för utvecklingsinitiativ. Flera av de ERUF-projekt som har erhållit medfinansiering från anslag 1:1 under 2019 och kommit igång med operativ verksamhet under 2020 syftar till att bygga strukturell systemkapacitet för att erhålla konkurrensutsatta medel från Horisont och andra källor. Två centrala projekt för detta syfte är *Regionalt resurscenter för Horizon* (RUN/387/2019) som ägs av Region Jämtland Härjedalen och *Invest in Innovation* (RUN/105/2019) som ägs av Peak Region AB. Samverkan mellan dessa projekt har uppmuntrats och under 2020 har samverkansformer etablerats. Under året har ett gemensamt mötesforum för utvecklingsfinansieringsfrågor skapat där projektrepresentanter möts regelbundet tillsammans med representanter för Mittuniversitetets funktion för forskningsfinansieringsstöd och Område Näringsliv

inom Region Jämtland Härjedalen. Även North Sweden European Office har medverkat.

Under året har arbetet för att ta fram en smart specialisering för länet med en effektivt fungerande aktörsinkluderande process pågått. Arbetet med att skapa en struktur för att öka det regionala utvecklingskapitalet är sammankopplat med detta. Smart specialisering handlar om att kraftsamla kring styrkeområden. Inom EU har begreppet strategi för smart specialisering (S3) vuxit fram och god styrning av det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet med en smart specialisering som grund är idag ett krav för att ta del av europeiska struktur- och investeringsfonder som finns för att främja företagande och innovation. Smart specialisering är också ett verktyg för regional utveckling som mobiliserar kring styrkeområden och finansiering av utvecklingsåtgärder inom dessa. Under kommande år väntas S3-processen bidra till att utveckla strukturen och det operativa arbetet för att öka det regionala utvecklingskapitalet i länet.

Skapa struktur för årlig politisk styrning av det regionala tillväxtanslaget

Denna målsättning i regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplan beskrivs på följande sätt: Vi vill synliggöra hur behov, förutsättningar och strukturer skiljer sig åt mellan olika branscher utifrån hållbarhetsaspekter och inom regionala skillnader. Vi behöver en kartläggning som visar var det regionala tillväxtanslaget investeras idag och vilka vi inte når för att kunna bygga strukturer där sådana behövs. Kartläggningen ska visa fördelningen av utbetalda 1:1-medel bland annat på kommuner, kön och branscher. Mål för fördelning kommande år ska identifieras.

Den 31 mars fastställde regionala utvecklingsnämnden (§ 40) vilka erbjudanden om företagsstöd som ska gälla för verksamhetsåret 2020. Samtidigt påbörjades beslutsprocessen för att ersätta tidigare gällande riktlinjer för företagsstöd med en ny version. Den 17 juni upphävde regionfullmäktige sedermera tidigare gällande *Riktlinjer för företagsstöd utifrån regionalekonomiska 1:1-medel (RS/913/2016)*. I och med detta skapades en ny struktur för årlig politisk styrning av den del av det regionala tillväxtanslaget som utgör företagsstöd. Regionala utvecklingsnämnden har enligt sitt reglemente i uppdrag att besluta om fördelning av statliga regionalpolitiska utvecklingsmedel och övriga tillväxtmedel vilket motiverar att det framledes ska vara nämnden, och inte fullmäktige, som fastställer riktlinjerna. Den bakomliggande tanken med upplägget har varit att regionala utvecklingsnämnden inför varje verksamhetsår beslutar om vilka erbjudanden om företagsstöd som ska vara löpande öppna under verksamhetsåret utifrån vad som är tillväxtpolitiskt regionalt prioriterat. Erbjudanden om stöd kan således variera år från år.

De nya riktlinjerna utgör ett ramverk för Region Jämtland Härjedalens företagsstöd (RUN/493/2019). Vid sidan om riktlinjerna finns numera fastställda villkorsbilagor för olika stödtyper, samt en beskrivning av vilka företagsstödserbjudanden som ska vara öppna under verksamhetsåret. Med anledning av coronakrisen behövde Område Näringsliv dock relativt omgående utforma två nya erbjudanden (beskrivna tidigare i rapporten) som sedan öppnades efter delegationsbeslut och sedan fastställdes av regionala utvecklingsnämnden. Därefter tillades också ett stöd för bredbandsinfrastruktur och investeringsbidrag till kommersiell service till.

Utöver ovanstående tilläggsbeslut som redan har verkställts eller är under verkställighet kommer ytterligare några erbjudanden om företagsstöd att behöva utformas och fastställas. Dessa syftar också till att mildra coronakrisens negativa effekter på företag. Nya erbjudanden kopplat till det så kallade ramprojekt som Område Näringsliv har beviljats stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden för att genomföra behöver tas fram. Regionala utvecklingsnämnden beslutade 9 juni att avsätta 12 166 358 kronor av anslag 1:1 som företagsstöd för att genomföra projektet (RUN/269/2020), samt 1 108 644 kronor av anslaget till administration av projektet genomförande (RUN340/2020). Nyanställd projektledare börjar i oktober men arbetet med utformning av erbjudande har påbörjats. Därutöver kan det bli aktuellt att ta fram erbjudanden för ett nytt ramprojekt som riktar sig specifikt till besöksnäringen. Den 15 september godkände regionala utvecklingsnämnden ansökan om ramprojekt som skickats in till Tillväxtverket inom utlysningen *Branschsatsning – rädda företag inom besöksnäringen* och beslutade vidare att avsätta maximalt 4 263 664 kronor som företagsstöd för att genomföra ramprojektet (RUN/424/2020). I eget ärende beviljade regionala utvecklingsnämnden om 736 339 kronor i medfinansiering till projektets genomförande (RUN/436/2020). I skrivandets stund handlägger Tillväxtverket ärendet och därmed har projektet ej startas.

Under året startade projektet *Vägar till hållbar utveckling* som drivs av regionala utvecklingsdirektörens närstöd men som innehåller aktiviteter som berör och resurser som ska levereras av Område Näringsliv (RUN/174/2020). Projektet startade operativt i somras när projektledare kom på plats. Ett aktivitetsområde inom projektet heter *Finansiering* och här ingår att utveckla strukturen för fördelning av regionala tillväxtmedel samt att göra en analys/kartläggning av fördelningen av 1:1-anslaget. Det är inom ramen för detta projekt som kartläggningen finansieras. För ändamålet finns det avsatt medel för köp av tjänst år 2022. Dialog förs mellan Område Näringsliv och projektledaren kring hur uppgiften ska hanteras i syfte att kunna påbörja kartläggningen så snabbt som möjligt.

Noteras bör även att det nya ärendehanteringssystemet Nyps 2020 i dagsläget inte ger samma möjligheter att dra ut information om ett stödmottagande företags ägarskap och ledning (avseende kön), eller branschtillhörighet. I användardialog

med Tillväxtverket har Område Näringsliv framfört önskemål om utvecklade funktioner för detta. Företagsstöden kan dock fördelas per kommun och även bolagsform. Infogad tabell visar fördelningen mellan kommun och hur stor del av aktiebolagen i respektive kommun som har beviljats företagsstöd hittills under året (verkställda ärenden). Att ställa antalet ärenden i relation till totalt antal företag blir missvisande på grund av att en stor del av den enskilda näringsverksamheten avser skogsförvaltning som inte är stödberättigad. Arbetet med att kartlägga företagsstödens fördelning och analysen av vilka ”vi inte når” och utformningen av mål för framtiden fortgår löpande och med tydlig koppling till projektet *Vägar till hållbar utveckling*.

Kommun	Antal AB	Totalt antal företag	Antal företagsstöd t o m 25 sep 2020	Varav antal företagsstöd till AB	Procent av antalet AB
Berg	366	1 309	7	7	1,91%
Bräcke	221	898	4	3	1,36%
Härjedalen	677	1 759	15	13	1,92%
Krokom	656	2 220	21	17	2,59%
Ragunda	224	803	3	2	0,89%
Strömsund	545	1 634	6	5	0,92%
Åre	1 027	2 367	15	15	1,46%
Östersund	3 498	7 136	38	36	1,03%
Regionen totalt	7 214	18 126	109	98	1,36%

Hela regionen ska vara uppkopplad till snabbt bredband för att möjliggöra digitalisering

Denna målsättning i regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplan beskrivs på följande sätt: *Att hela länet har tillgång till snabbt bredband är en viktig faktor för bland annat attraktivitet och möjlighet för företagare och privatpersoner att bo och verka i länet. I många delar av länet finns inte ett kommersiellt intresse av bredbandsutbyggnad. Detta behöver synliggöras och ett aktivt påverkansarbete behövs för att målet ska uppnås.*

I syfte att bidra till ovanstående målsättning föreslog Område Näringsliv att 10 000 000 kronor av årets beslutsutrymme för anslag 1:1 avsattes för stöd till bredbandsinfrastruktur villkorat med att stödet används som medfinansiering av bredbandsprojekt i utlysningssomgång 2020:2 för det regionala strukturfondsprogrammet Mellersta Norrland. 15 september fastställde Regionala utvecklingsnämnden ett tilläggserbjudande som möjliggjorde detta (RUN/493:17/2019). Fyra ansökningar om stöd inkom (RUN/462-472/2020). Regionala utvecklingsnämnden tar beslut om medfinansiering 13 oktober och ärendena prioriteras av Strukturfondspartnerskapet 10 december.